

Szkolna lista tematów do matury ustnej z języka polskiego w Zespole Szkół Spożywczych w Rzeszowie na rok szkolny 2013/2014

LITERATURA

1. Analizując wybrane teksty literackie, przedstaw człowieka uwikłanego w historię.
2. Biografia artysty jako tworzywo literackie. Omów temat na wybranym przykładzie.
3. Biografia pisarza jako klucz do odczytania jego twórczości. Omów temat na wybranym przykładzie.
4. Bohater literacki w walce o godność i prawa człowieka. Przedstaw na przykładzie wybranych postaci literackich.
5. Bunt formą niezgody na rzeczywistość. Rozważ problem, odwołując się do wybranych przykładów z literatury.
6. Czy zgadzasz się ze słowami Wyspiańskiego „Chłop potęgą jest i basta”? Omów problem, odwołując się do utworów z różnych epok.
7. Dosłowne i metaforyczne funkcjonowanie motywu jesieni. Omów na wybranych przykładach z literatury.
8. Dramaty rodzinne w literaturze. Przedstaw na wybranych przykładach.
9. Drzewo – świadek, uczestnik życia postaci literackich. Omów na wybranych przykładach.
10. Duchy, zjawy, upiory w literaturze. Omów ich funkcjonowanie na wybranych przykładach.
11. Funkcjonowanie motywów biblijnych w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
12. Interpretując wiersze wybranych poetów, przedstaw filozoficzną zadumę nad człowiekiem i jego miejscem w świecie.
13. Jednostka wobec kodeksu moralnego. Rozważ problem na wybranych przykładach.
14. Kreacje bohaterów w różnych epokach literackich. Omów na wybranych przykładach.

15. Koncepcja państwa i powinności obywatelskich tematem utworów różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
16. Konflikt pokoleń - problem uniwersalny. Omów, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
17. Lekarze i etyka lekarska w literaturze XIX i XX wieku. Omów wybrane przykłady.
18. Literatura faktu. Dokonaj analizy i interpretacji tego zjawiska kulturowego XX wieku na wybranych przykładach.
19. Maska, gest, poza... - przedstaw, na wybranych przykładach, bohaterów literackich, którzy próbują ukryć swą osobowość.
20. Metamorfoza bohatera i jej sens w literaturze. Omów na przykładach wybranych utworów z różnych epok.
21. Męczennicy, karierowicze, kanalie... - zaprezentuj postawy takich właśnie bohaterów literackich, odwołując się do wybranych utworów.
22. Mit dzieciństwa w tekstach literatury polskiej. Omów na wybranych przykładach.
23. Motyw Arkadii w literaturze. Przedstaw różnorodne sposoby jego funkcjonowania na wybranych przykładach.
24. Motyw cierpienia. Omów na przykładzie wybranych utworów z różnych epok.
25. Motyw domu w literaturze. Przedstaw różnorodne sposoby jego funkcjonowania, odwołując się do wybranych utworów.
26. Motyw heroicznej śmierci. Omów na wybranych przykładach.
27. Motyw ojca w literaturze. Przedstaw różnorodne sposoby jego funkcjonowania na wybranych przykładach.
28. Motyw przyjaźni w literaturze różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
29. Motyw wędrowca w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
30. Motyw winy i kary. Omów jego funkcjonowanie, odwołując się do wybranych utworów literackich.
31. Najsłynniejsze pojedynki w literaturze różnych epok. Zaprezentuj sposoby ich przedstawiania w wybranych utworach.
32. Omów etos rycerza w literaturze, odwołując się do wybranych przykładów.
33. Omów i oceń rolę pamiętnika wpisanego w narrację, odwołując się do wybranych przykładów.

34. Omów funkcjonowanie motywu zaręczyn i wesela w literaturze na wybranych przykładach.
35. Omów, na wybranych przykładach, funkcjonowanie Tanatosa -Śmierci w literaturze.
36. Paryż tematem literatury polskiej i obcej. Omawiając temat, odwołaj się do wybranych przykładów z literatury.
37. Polacy w satyrze i karykaturze. Przedstaw portrety Polaków i ich funkcjonowanie w literaturze.

38. Porównaj literackie kreacje bohaterów dramatu antycznego, romantycznego i współczesnego. Przedstaw temat na podstawie wybranych utworów.
39. Przedstaw funkcjonowanie jednostki w świecie totalitarnym (na wybranych przykładach literackich).
40. Przedstaw różne ujęcia dworku polskiego w literaturze (na wybranych przykładach).
41. Rola i znaczenie arystokracji na przestrzeni dziejów. Omów na przykładzie wybranych dzieł.
42. Rola świata nadprzyrodzonego w utworach różnych epok. Scharakteryzuj zjawisko, odwołując się do wybranych przykładów.
43. Rozmowy człowieka z Bogiem w artystycznym przekazie twórców wybranych epok. Omów, odwołując się do przykładów z literatury.
44. Różne spojrzenia na wieś i jej problemy. Omów na przykładzie wybranych utworów literackich.
45. Różne modele życia na przykładzie losów literackich par małżeńskich. Omów na wybranych przykładach.
46. Różne obrazy przyrody w literaturze. Przedstaw sposoby ich kreowania i funkcje w wybranych utworach.
47. Różne sposoby pojmowania patriotyzmu przez bohaterów literatury polskiej doby niewoli. Przedstaw temat, odwołując się do wybranych przykładów.
48. Różne sposoby postrzegania mieszczańskiego świata w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
49. Sarmata o sobie, twórcy innych epok o Sarmatach. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów z literatury.

50. Stół odzwierciedleniem tradycji polskiej. Omów temat na przykładach wybranych utworów literackich.
51. Świat wartości bohaterów łagrów i łagrow. Przedstaw temat, analizując wybrane przykłady.
52. Ułóż własną antologię poezji współczesnej. Uzasadnij swój wybór, interpretując utwory.
53. Utwory liryczne głosem w dyskusji na temat roli artysty we współczesnym świecie. Omów temat, odwołując się do wierszy wybranych poetów.
54. W jaki sposób lektury bohaterów literackich wpłynęły na kształtowanie ich postaw wobec świata i drugiego człowieka? Omów na wybranych przykładach.
55. Władza a jednostka. Rozważ relacje na wybranych przykładach literackich.
56. Władza i pieniądze oraz ich wpływ na osobowość człowieka. Omów na wybranych przykładach z literatury.
57. Wizerunek starego człowieka w tekstach kultury. Porównaj wybrane obrazy na przykładach z literatury i sztuki.
58. Wpływ dzieciństwa na wybory życiowe bohaterów literackich. Omów na wybranych przykładach.
59. Wpływ II wojny światowej na psychikę i moralność człowieka. Przedstaw na wybranych przykładach z poezji, prozy i dramatu.
60. Wpływ wybranych postaci literackich na Twoje wybory i postawy życiowe. Przedstaw na wybranych przykładach.
61. Zanalizuj rolę motto i tytułu w utworze literackim (na wybranych przykładach).
62. Motyw władzy w literaturze i sztuce. Przedstaw na wybranych przykładach.
63. Miłość jako siła niszcząca i ocalająca człowieka. Omów na wybranych przykładach.
64. Motyw cierpienia w literaturze i sztuce. Omów na przykładzie wybranych utworów.
65. Powstanie styczniowe słowem i pędzlem malowane. Przedstaw obraz zrywu narodowowyzwoleńczego, odwołując się do malarstwa A. Grottgera i wybranych utworów literackich.
66. Obraz miasta w literaturze różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
67. Literatura a historia w czasach PRL-u. Omów na wybranych przykładach.

68. Moralny wymiar przeżycia wojennego w utworach poetów-Kolumbów. Omów temat, odwołując się do wybranych wierszy.
69. Polskie obrzędy, obyczaje, tradycje. Omów na przykładzie wybranych utworów.
70. Motywy biblijne w literaturze i sztuce. Omów metody wykorzystania topiki biblijnej na podstawie wybranych tekstów kultury z różnych epok.
71. Literacki motyw samotności. Przedstaw jego funkcjonowanie w utworach literackich różnych epok. – Izabela Pezda kl. 3 KT
72. Literacki obraz matki. Omów temat, odwołując się do wybranych utworów literackich – Dominika Wilk kl. 3AT
73. Literackie portrety zakochanych. Przedstaw temat, odwołując się do wybranych przykładów – Paulina Krupa kl. 3KT
74. Kat i ofiara bohaterem literackim. Ukaż różnorodne kreacje tych postaci, odwołując się do wybranych utworów – Karolina Stanek kl. 3AT
75. Zaprezentuj różnorodne wizerunki Boga w wybranych utworach literackich z różnych epok – Justyna Wójcik kl. 3AT
76. Teatr antyczny, szekspirowski, romantyczny itd. Dokonaj analizy porównawczej różnych modeli teatru na przestrzeni dziejów – Edyta Staszczak kl. 3AT

Tematy z różnych dziedzin sztuki

1. Artysta wszechstronny... Uzasadnij swój wybór, analizując dorobek twórczy wybranego artysty.
2. Artystyczne interpretacje powstań narodowych w literaturze i malarstwie. Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł.
3. Biblia kluczem do odczytywania dzieł sztuki. Omów inspiracje biblijne na podstawie wybranych przykładów.
4. Bohaterowie filmowi i literaccy w poszukiwaniu prawdy o sobie. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
5. Brzydota w literaturze i sztuce. Omów zjawisko na przykładzie wybranych dzieł.

6. Cztery pory roku w literaturze i sztuce. Scharakteryzuj zjawisko, odwołując się do wybranych przykładów.
7. Groteska i karykatura jako wyraz protestu wobec rzeczywistości. Omów temat, odwołując się do wybranych utworów z różnych dziedzin sztuki.
8. Impresjonizm w malarstwie i poezji Młodej Polski. Omów, odwołując się do wybranych przykładów.
9. Inspiracje antyczne w kulturze. Przedstaw temat, analizując wybrane dzieła literackie i inne (np. malarskie, rzeźbiarskie, architektoniczne).
10. Inspiracje malarskie w twórczości Jacka Kaczmarskiego. Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł literackich i malarskich.
11. Katastroficzne wizje i obrazy zagłady w dziełach literackich i filmowych (analiza wybranych dzieł).
12. Kolor w literaturze i sztuce – symbolika barw. Przedstaw temat na wybranych przykładach.
13. Krajobraz tatrzański w literaturze i malarstwie Młodej Polski. Omów na wybranych przykładach.
14. Motyw Ikara w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
15. Motyw Matki Bolejącej w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
16. Motyw Sądu Ostatecznego w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
17. Motyw syna marnotrawnego w różnych dziełach sztuki. Omów jego funkcjonowanie na wybranych przykładach.
18. Podróż i wędrówka w literaturze i sztuce jako sposób zdobycia doświadczeń życiowych. Omów na wybranych przykładach.
19. Porównaj i oceń sceny batalistyczne w wybranej powieści Sienkiewicza i malarstwie XIX wieku.
20. Portret polskiego inteligenta w literaturze i filmie XX wieku. Przedstaw, analizując kreacje bohaterów wybranych dzieł.
21. Rewolucja jako temat sztuki. Omów na wybranych przykładach.
22. Romantyczna melancholia w literackim i malarskim ujęciu twórców XIX wieku. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów.
23. Różne koncepcje funkcjonowania państwa w filozofii i literaturze. Omów na wybranych przykładach dzieł polskich i obcych.

24. Różne sposoby przedstawiania obozów koncentracyjnych. Omów temat, odwołując się do wybranych dzieł literackich i filmowych.
25. Różne sposoby ujęcia motywu vanitas w poezji i malarstwie. Rozwiń temat na wybranych przykładach.
26. Różne sposoby wykorzystania paraboli jako formy artystycznej. Omów na wybranych przykładach z różnych dziedzin sztuki.
27. Różnorodne sposoby portretowania kobiety w literaturze i sztuce. Przedstaw na wybranych przykładach.
28. Teksty kultury a polityka. Na podstawie wybranych przykładów omów zjawisko sztuki zaangażowanej.
29. Rzeczywistość polska w filmowych dziełach Andrzeja Wajdy. Omów na wybranych przykładach.
30. Symbolizm jako środek artystycznego wyrazu w literaturze i sztuce. Omów jego funkcjonowanie na wybranych przykładach.
31. To samo, a nie tak samo – dokonaj analizy porównawczej dowolnych dzieł literackich i filmowych.
32. Wybitne postaci historyczne i sposób ich kreacji w literaturze i malarstwie. Omów na wybranych przykładach.
33. Życie to bal...? Odpowiedz, interpretując teksty piosenek Agnieszki Osieckiej.
34. Znaczenie Apokalipsy św. Jana dla literatury i sztuki późniejszych epok. Rozważ, odwołując się do wybranych przykładów.
35. Dworek szlachecki jako motyw w literaturze i malarstwie, Przedstaw różne jego konkretyzacje na przykładach wybranych dzieł – Ewelina Szczepanik kl. 3AT
36. Tematyka żydowska i sposób jej ujęcia w różnych tekstach kultury – Maryla Woś kl. 3AT

JĘZYK

1. Gwara jako tworzywo językowe w dziełach literackich pisarzy różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
2. Język jako element charakterystyki bohatera literackiego. Omów zagadnienie na dowolnie wybranych przykładach.

3. Język sprawozdań sportowych. Omów jego cechy na wybranych przykładach.
4. Językowe sposoby wyrażania uczuć w listach Twojego pokolenia i pokolenia romantyków. Omów, analizując wybrane przykłady.
5. Językowe środki perswazji we współczesnej reklamie. Dokonaj analizy i oceny wybranych przykładów.
6. Komizm słowny i sposoby jego realizacji. Omów na przykładzie wybranych utworów z różnych epok.
7. Mowa potoczna jako tworzywo literackie. Określ jej funkcje, odwołując się do wybranych przykładów.
8. Perswazja i apel jako literackie sposoby kształtowania moralnych i politycznych postaw Polaków. Przedstaw temat, analizując wybrane utwory z literatury przedrozbiorowej.
9. Przysłowia w literaturze polskiej. Przedstaw ich funkcjonowanie, analizując wybrane przykłady.
10. Rodzaje błędów językowych i mechanizmy ich powstawania. Omów zjawisko, odwołując się do wybranych przykładów z prasy.
12. Rola artystycznych środków wyrazu w dziełach literackich. Omów na dowolnie wybranych przykładach.
13. Różne sposoby bogacenia języka. Omów, odwołując się do wybranych przykładów.
14. Zapożyczenia językowe we współczesnej polszczyźnie. Omów i oceń to zjawisko na wybranych przykładach.

Tematy opracowały polonistki:

Agnieszka Kunicka, Alina Szemberska-Baran, Agnieszka Węglowska